

Onderzoek sociaal domein Hengelo

Inventarisatie van de inrichting

Aanleiding en doel

- in 2016 is door de Algemene Rekenkamer een onderzoek gestart naar de inrichting en werking binnen het sociaal domein van de aan de gemeenten opgedragen taken.
- de rekenkamercommissie Hengelo heeft tezamen met andere gemeentelijke rekenkamers en rekenkamercommissies aan dit onderzoek meegewerkt.
- het doel van het onderzoek was lessen, knelpunten en succesfactoren met betrekking tot de inrichting en werking (uitvoeringspraktijk) van het sociaal domein naar boven te halen.

Opzet van het onderzoek

- Het onderzoek werd opgezet in drie fasen:
 1. verkrijgen van inzicht in de wijze waarop gemeenten hun taken in het sociaal domein organiseren;
 2. daadwerkelijke doelbereiking in het sociaal domein;
 3. trekken van lessen uit de bevindingen.
- Focus eindrapport op fase 1, voor fase 2 was onderzoek te vroeg, fase 3 komt terug in rapporten Algemene Rekenkamer (o.a. *Wegwijs sociaal domein*).

Onderzoeksvragen

- Hoe heeft de gemeente Hengelo de uitvoering van de nieuwe taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden sociaal domein georganiseerd?
- Is deze organisatie conform de afspraken met de gemeenteraad?
- Is de gemeente Hengelo in staat de nieuwe taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden sociaal domein uit te voeren?
- Welke bestuurlijke en financiële risico's hangen samen met de gekozen organisatie van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden?
- In hoeverre beheerst de gemeente Hengelo deze risico's?
- Realiseert de gemeente Hengelo de beoogde doelen m.b.t. het sociaal domein?
- Bedient de gemeente Hengelo haar burgers naar tevredenheid m.b.t. het sociaal domein?

Uitvoering onderzoek

- Doel: overzicht bieden; aandachtspunten en mooie initiatieven meegeven
- Focus op inrichting en risico's/knelpunten in de uitvoering; geen eigen onderzoek naar ervaringen inwoners Hengelo
- Uitvoering: gesprekken medewerkers gemeente en partners gemeente; analyseren van beleids- en verantwoordingsstukken
- Periode: gegevensverzameling 2016 - maart 2018
- Resultaten: eindrapport en mindmaps

Mindmaps

- *Aandachtspunten, risico's en mooie initiatieven* geeft inzicht in belangrijkste uitkomsten onderzoek.
- *Bestuurlijke inrichting sociaal domein; Doelen, ambities, uitgangspunten en prestaties sociaal domein; Informatievoorziening, controle, toezicht en verantwoording sociaal domein; Toegang sociaal domein* geven inzicht in beleid, inrichting en uitvoering.
- *Jeugdhulp; Wmo 2015; Participatiewet* geven inzicht in drie onderdelen volgens een zelfde structuur/indeling: doelen, prestaties en (maatschappelijke) effecten; belangrijkste veranderingen; taken gemeente; ingang en toegang; schaalniveau taken; gebruik voorzieningen, kenmerken en ervaringen doelgroepen; uitgaven begroot en besteed.

Jeugdhulp

Aantal personen in trajecten jeugdhulp 2016 volgens CBS Statline

	A	B	C	D
1	Totaal jeugdzorgtrajecten	1710		
2	Totaal jeugdhulp zonder verblijf	1225		
3	Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	0		
4	Ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder	865		
5	Dagblijf op locatie van de aanbieder	135		
6	Jeugdhulp in het netwerk van de jongere	220		
7	Totaal jeugdhulp met verblijf	245		
8	Pleegzorg	100		
9	Gezinsgericht	20		
10	Gesloten plaatsing			
11	Ander verblijf bij jeugdhulpaanbieder	115		
12	Totaal jeugdbeschermingstrajecten	200		
13	Totaal jeugdreclasseringstrajecten	45		

Verwijzer van trajecten jeugdhulp 2016 volgens CBS Statline

	A	B	C
1	Totaal jeugdzorgtrajecten	2375	
2	Gemeentelijke toegang	725	
3	Huisarts	975	
4	Jeugdarts	75	
5	Gecertificeerde instelling	205	
6	Medisch specialist	105	
7	Geen verwijzer	45	
8	Verwijzer onbekend	235	

Gegevens CBS: landelijke uitvraag jeugdhulp

Status trajecten jeugdzorg 2016 volgens CBS Statline

	A	B	C	D	E
1	Totaal jeugdhulptrajecten	2375			
2	Totaal begonnen trajecten	1250			
3	Totaal beëindigde trajecten	965			
4	Beëindigd volgens plan	775			
5	Totaal voortijdig afgesloten	190			
6	In overeenstemming	125			
7	Eenzijdig door de cliënt	40			
8	Eenzijdig door de aanbieder	10			
9	Wegens externe omstandigheden	10			

Top 10 meest voorkomende leveringsvorm Zorg in natura in 2016 volgens Kennispunt Twente

	A	B
1	Specialistische GGZ	1674
2	Jeugdbescherming	538
3	Dyslexie	444
4	Individuele begeleiding	440
5	Dagbesteding	428
6	Pleegzorg	246
7	Intramuraal	242
8	Specialistische jeugdhulp	226
9	Behandeling	212
10	Kortdurend verblijf	166

Gegevens Kennispunt Twente: Monitor sociaal domein, OZJT/Samen14

Instroom, uitstroom en totaal aantal jeugdigen met jeugdhulp in 2016 volgens Kennispunt Twente

	A	B
1	Instroom jeugdigen	1452
2	Uitstroom jeugdigen	1380
3	Aantal jeugdigen met jeugdhulp	1962

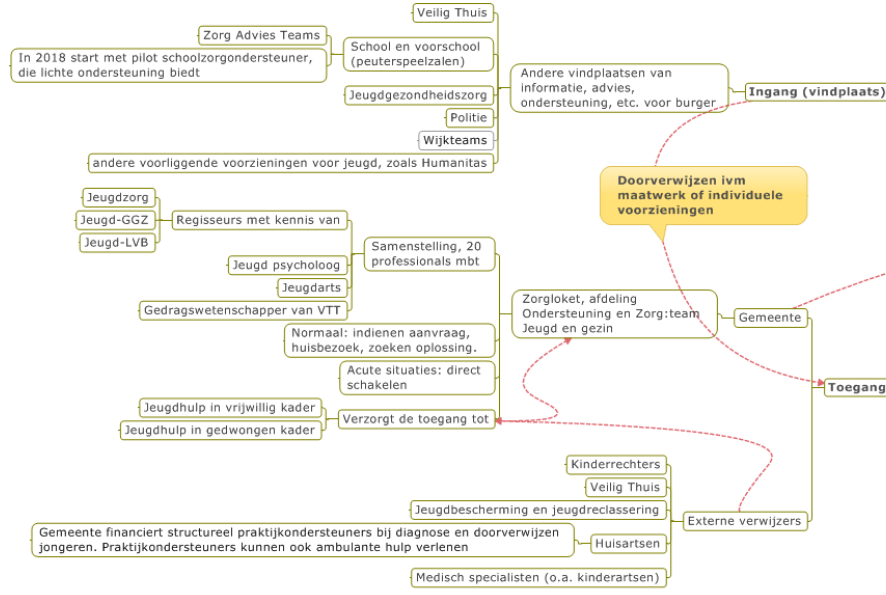
De meerderheid van de ondervraagden is tevreden over de uitvoering van jeugdhulp (inclusief de begeleiding door hulpverleners). Er is wel sprake van grote variatie van 50% tevredenheid over bijvoorbeeld de samenwerking tussen verschillende organisaties tot circa 80% tevredenheid over respect door de hulpverlener. Ten opzichte van de vorige meting (2016) is wel sprake van een lichte achteruitgang in de positieve mening over de uitvoering. De onderzoekers verklaren dit voor een deel door de wachttijden. Over de effecten van jeugdhulp (gemeten in opgroeien, zelfstandigheid, zelfredzaamheid en meedoen) is een ruime meerderheid positief (tussen de circa 65% en circa 80%), dit is in lijn met de vorige meting.

Clientervaringsonderzoek Jeugd

Ervaringen

Gemeente verwacht vanaf 2020/2021 outcome gericht in te kunnen kopen en vervolgens ook op outcome resultaten te kunnen meten

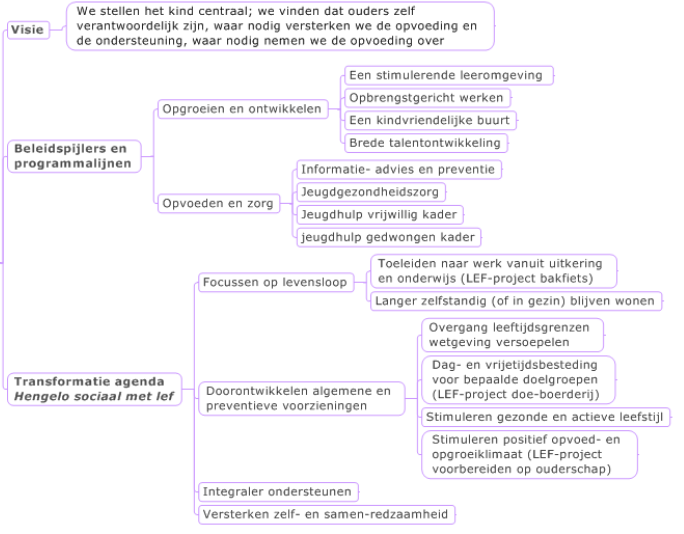
Resultaten

Wat is de omvang van de middelen die de gemeente begroot en besteedt aan de voorzieningen?

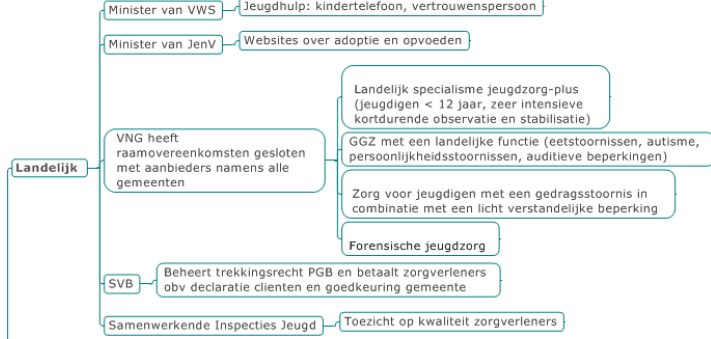
Begroting en realisatie sociaal domein gemeente Hengelo (bedragen x € 1.000)

	A	B	C	D	E	F
1	Opvoeden en Zorg	Begroting 2015	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016	Begroting 2017
2		23268	24564	21816		20334
3	Programma 2: Onderwijs en Jeugd	43894	45397	42471		40628

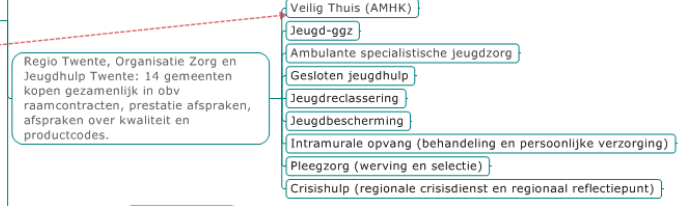

Welke doelen wil de gemeente bereiken en via welke acties?

Wat zijn de belangrijkste veranderingen sinds 1/1/2015?

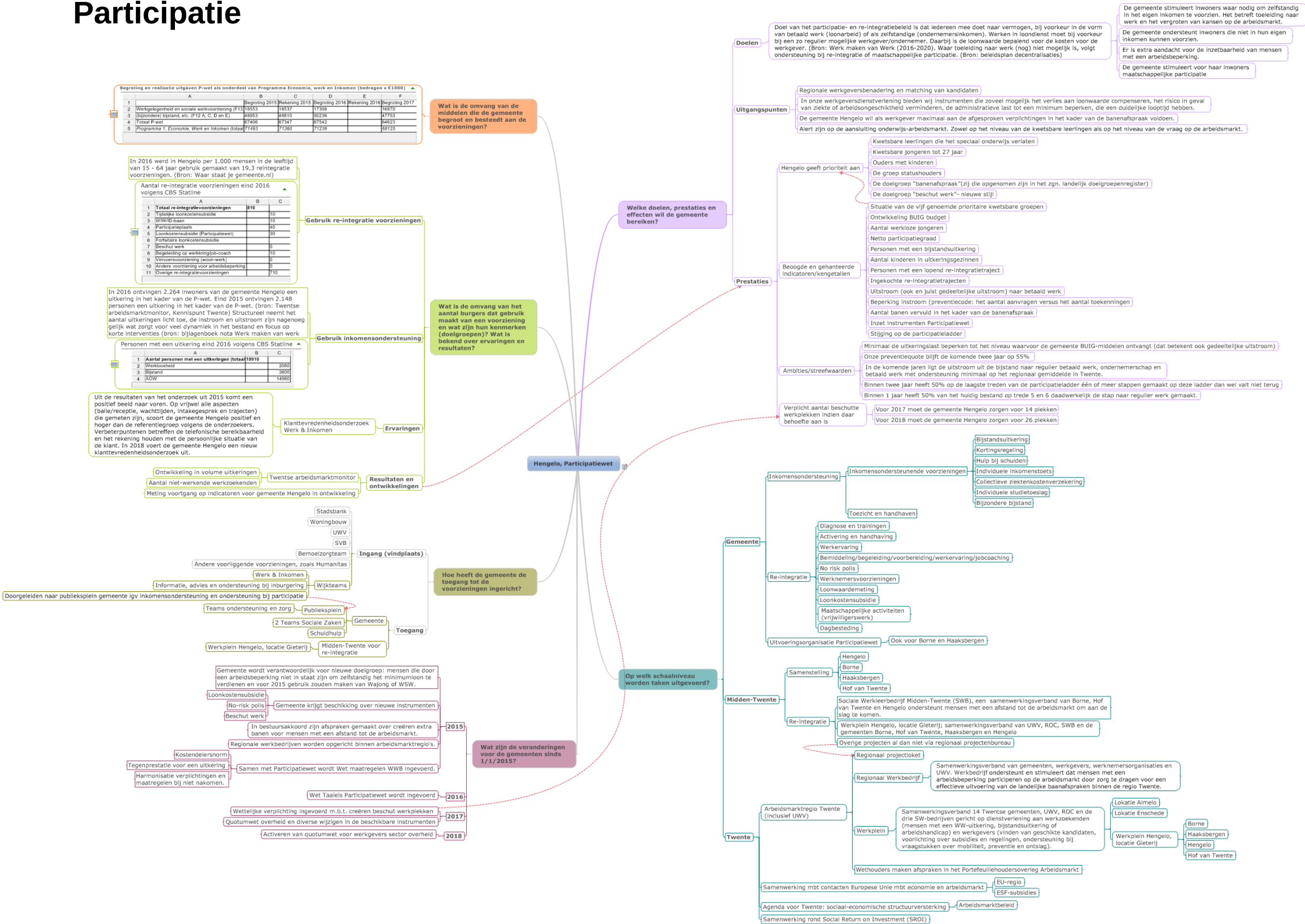
Wat zijn de taken voor de gemeente en op welk schaalniveau worden deze taken uitgevoerd?

Hoe heeft de gemeente de ingang en toegang ingericht?

In geval van crisissituaties verwijst de gemeente naar Veilig Thuis Twente

Participatie

Wmo

Begroting en realisatie sociaal domein gemeente Hengelo (bedragen x € 1.000)					
	A	B	C	D	E
	Begroting 2015	Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016	Begroting 2017
1					
2	Maatschappelijke ondersteuning en geïndiceerde zorg	30103	26226	27558	
3	Maatwerk zorg				24604
4	Wijkwerk, welzijn en gezondheidszorg	7810	8037	9049	
5	Thuis in de buurt				8504
6	Programma 3: Welzijn en Zorg	37913	34263	36607	33198

Hoeveel heeft de gemeente begroot en besteed aan de voorzieningen?

Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo 2016 volgens CBS Statline		
A	B	C
1	Totaal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	6570
2	Ondersteuning thuis	1745
3	Hulp bij het huishouden	2955
4	Verblijf en opvang	0
5	Hulpmiddelen en diensten	4235

Status maatwerkarrangementen Wmo 2016 volgens CBS Statline				
A	B	C	D	E
1	Totaal aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	6570		
2	Totaal gestarte arrangementen	6070		
3	Totaal lopende arrangementen	9795		
4	Totaal beëindigde arrangementen	4255		
5	Totaal beëindigde arrangementen reden bekend	2565		
6	Client wil nu nog geen gebruik maken		105	
7	Overlijden cliënt		265	
8	Overplaatsing		55	
9	Aanbieder kan nog niet leveren		0	
10	Levering is beëindigd		1750	
11	Verhuizing naar andere gemeente		115	
12	Voortzetting in sociale basisondersteuning		0	
13	Voortzetting in Zvw		0	
14	Voortzetting in Wlz		75	

Financieringsvorm maatwerkarrangementen Wmo 2016 volgens CBS Statline		
A	B	C
1	Totaal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	6570
2	Uitsluitend PGB	365
3	Uitsluitend ZIN	5810
4	PGB en ZIN	400

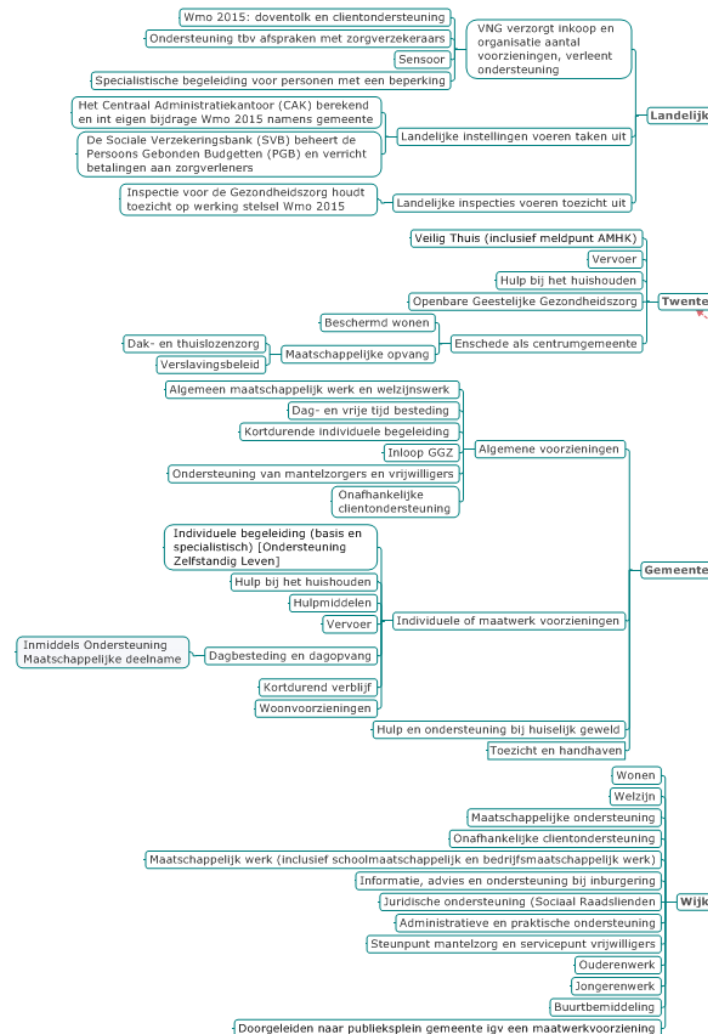
Een ruime meerderheid van de ondervraagden (circa 75% of meer) is tevreden over het contact de kwaliteit en de effecten van de Wmo. Ten opzicht van het onderzoek dat in 2016 is uitgevoerd, is een duidelijke stijgende lijn waar te nemen. Ook zijn meer mensen bekend met clientondersteuning dan in 2015, wel ziet de gemeente het als een aandachtspunt dat 28% van de ondervraagden hiermee bekend zijn. Uit het onderzoek blijkt volgens de gemeente wel dat veel mensen nog moeite hebben met de effecten van de bezuinigingen binnen de hulp bij het huishouden.

Clientervaringsonderzoek Wmo

Ervaringen

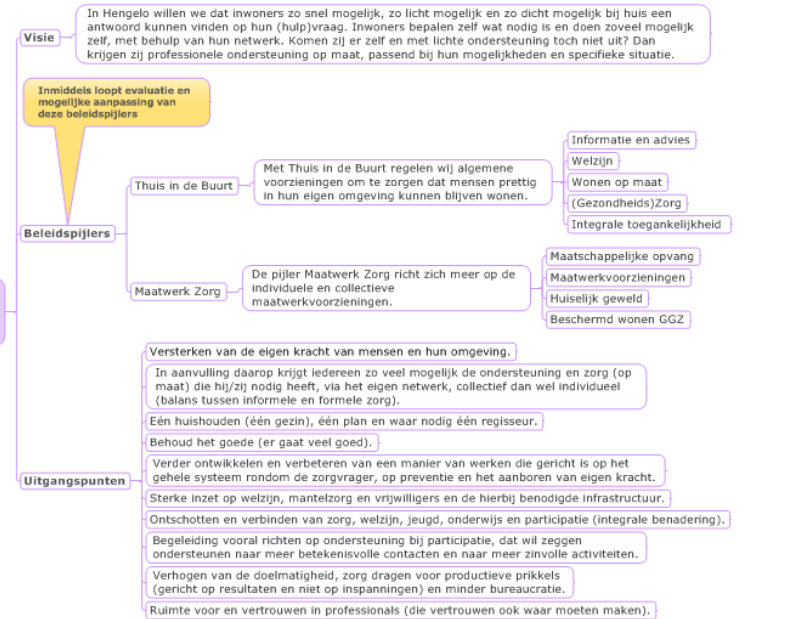
Gemeente verwacht vanaf 2020/2021 outcome gericht in te kunnen kopen en vervolgens ook op outcome resultaten te kunnen meten

Resultaten

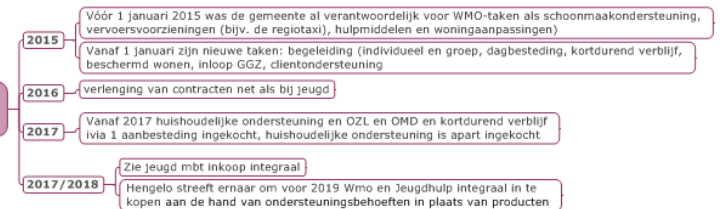

Wmo 2015 Hengelo

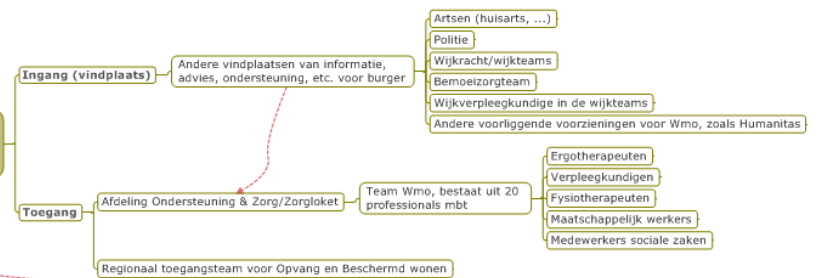
Welke doelen, prestaties en (maatschappelijke) effecten wil de gemeente bereiken?

Wat zijn de belangrijkste veranderingen sinds 1-1-2015?

Hoe is de ingang en toegang tot de maatschappelijke ondersteuning geregeld?

Op welk schaalniveau worden taken uitgevoerd?

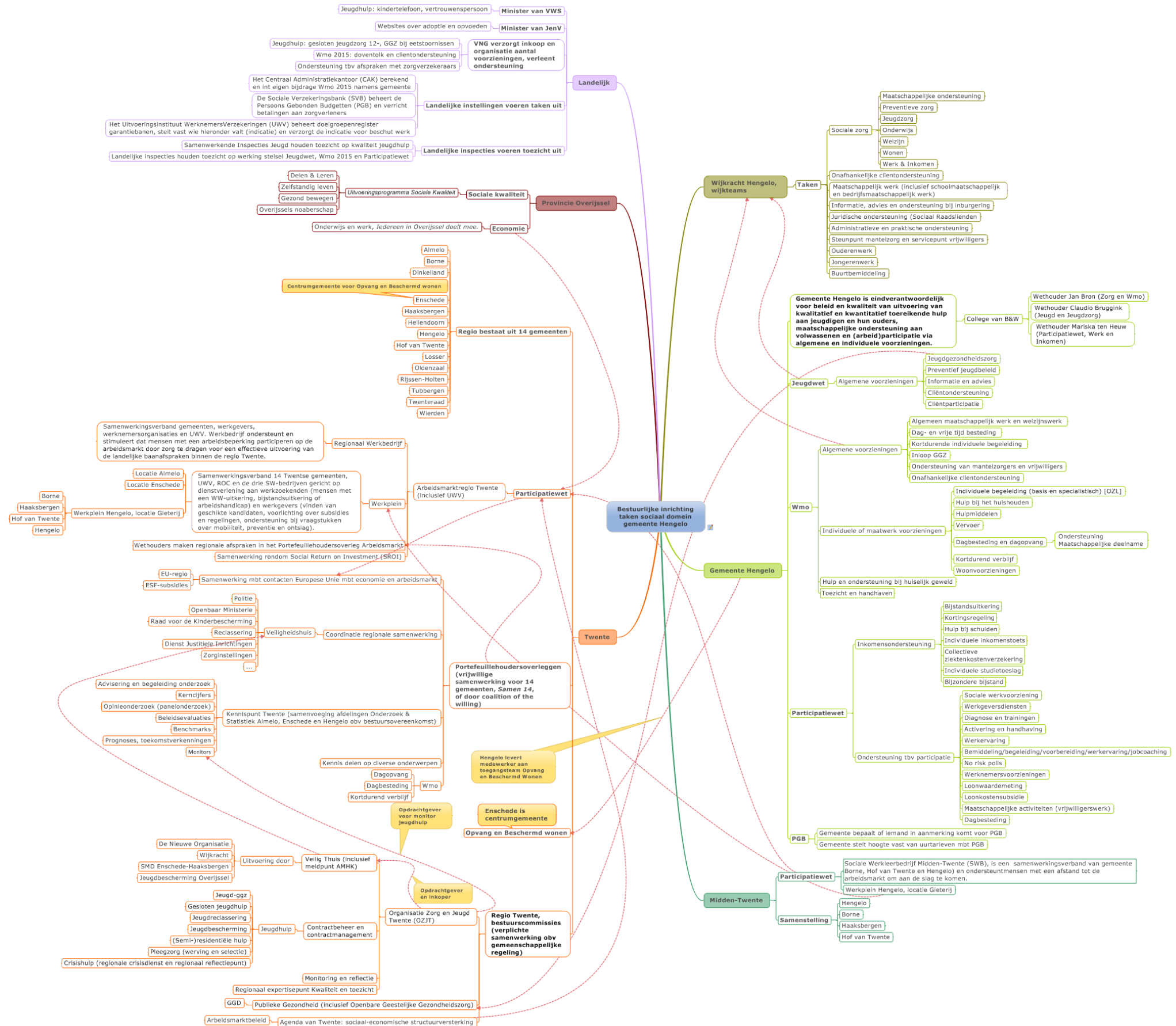
Beeld op hoofdlijnen

- Verantwoordelijkheid en doelen Hengelo invullen en waarmaken in complex geheel van relaties en informatiestromen met verschillende partijen
- Beleidsvrijheid Hengelo begrensd door landelijke wet- en regelgeving en afhankelijkheid (soms verplichte) samenwerkingspartners
- Integrale aanpak vereist informatie over andere domeinen (Wlz, schulden, ...), waarover Hengelo lastiger aan informatie kan komen
- Hengelo kiest voor actieve sturende rol en niet voor regisseur op afstand
- Regionale samenwerking tussen 14 Twentse gemeenten is krachtig (Kennispunt)
- Hengelo geeft vorm aan transformatie-agenda via LEF-projecten, integraal beleidsplan en ontwikkeling naar integraal inkopen

Geheel aan relaties en informatiestromen

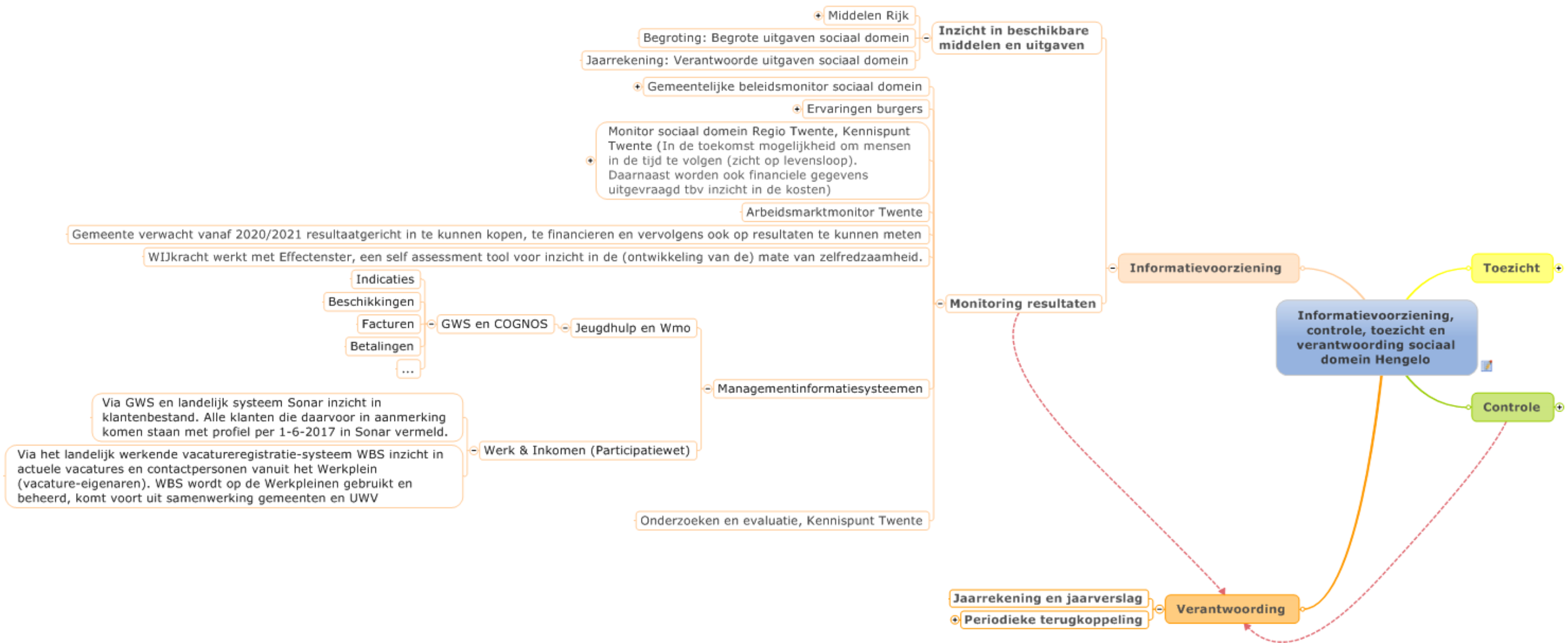
Bestuurlijke inrichting sociaal domein gemeente Hengelo

Vraagstukken bestuurlijke inrichting

- Landelijk bepaald:
 - uitvoering taken CAK, SVB en UWV
 - zelfstandige verwijsbevoegdheid artsen
 - Eigen keuzen Hengelo:
 - Sterke regierol mbt o.a. toegang
 - Samenwerking in regio
 - Ondersteuning en samenwerking met huisartsen
- => Invloed bestuur en raad beperkt!

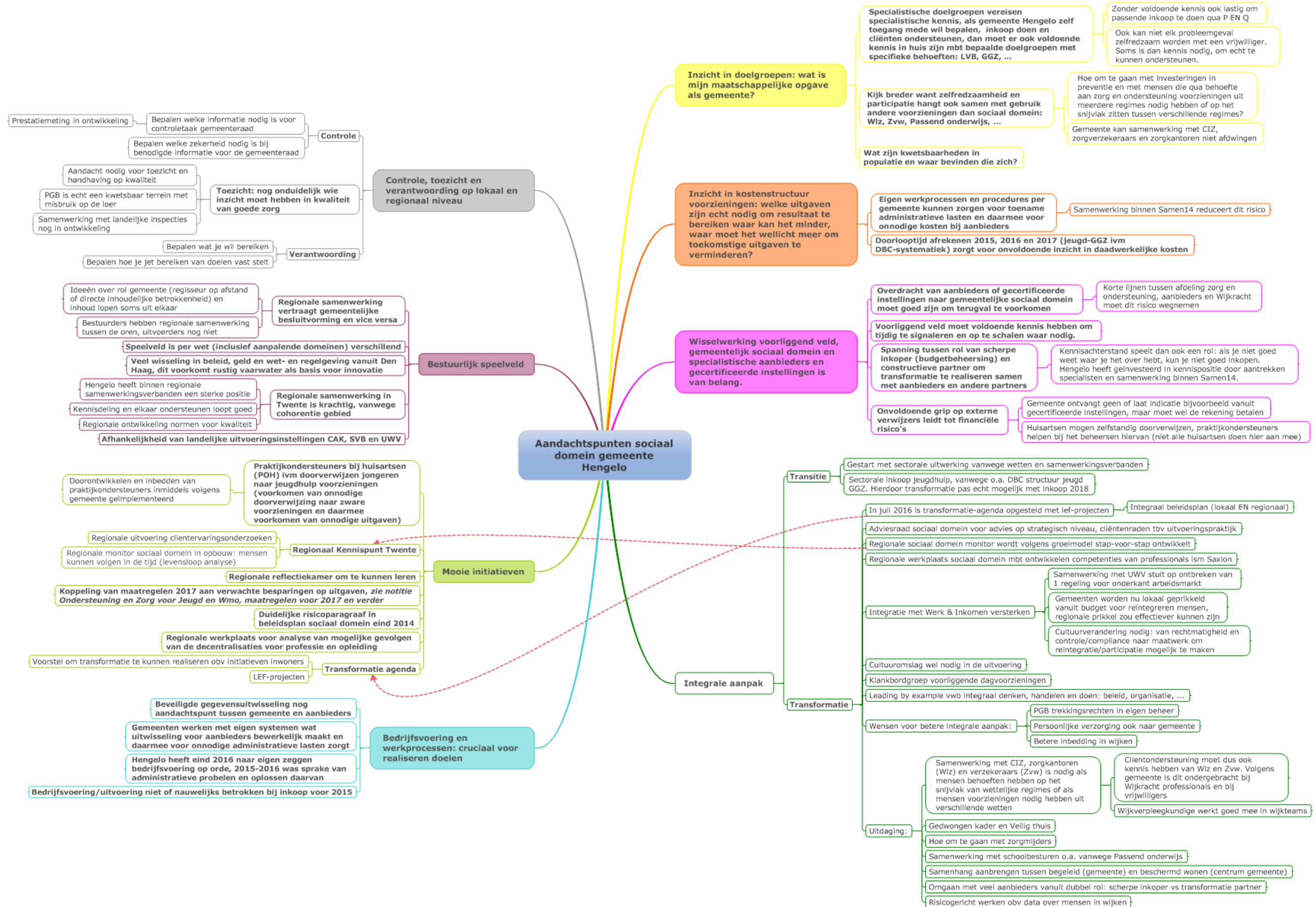
Bestuurlijke inrichting betekent ook iets voor informatiepositie

Uitdagingen transformatie (bestuur EN raad)

- Uitbouwen integraal werken door betere aansluiting domein Werk & Inkomen
- Samenwerking met partijen als ClZ, zorgverzekeraars, schoolbesturen, justitiële jeugdketen en Veilig Thuis.
- Financiële risico's die samen hangen met toegenomen zorgvraag en (gekorte) bijdrage van het rijk (niet specifiek onderzocht)

Aandachtspunten

Aanbevelingen

- Bouw het integraal werken verder uit door te zorgen voor een betere aansluiting van het domein Werk & Inkomen en samenwerking met derden partijen.
- Bepaal met voorrang de gewenste *informatiepositie* van de raad om kaders (bij) te stellen voor de transformatie van het sociaal domein en de informatie die nodig is om vast te stellen of de beoogde resultaten zijn of kunnen worden gerealiseerd .
- Zoek als raad actief de samenwerking met andere gemeenteraden, niet alleen binnen de Twentse 14 gemeenten, maar ook daarbuiten.
- Benut als raad de informatiepositie voor een duidelijke *koers* voor het sociaal domein.
- Gebruik *visualisaties* zoals de mindmaps in de bijlagen als hulptructuur voor het inzichtelijk houden van de gevolgen van toekomstige beslissingen binnen de gekozen koers voor het sociaal domein. i